

Natuurlijk Water

Jaargang 5, nr.2, februari 2019

Nieuwsbrief Water Natuurlijk voor Midden-Nederland - waterschappen Vallei en Veluwe, Rijn en IJssel en Rivierenland

Waterschap moet klimaatschap worden!

Waterschap Vallei en Veluwe moet een klimaatschap worden. Dat stelt Water Natuurlijk Vallei en Veluwe in zijn [verkiezingsprogramma](#).

Door klimaatverandering zullen er grote extremen in het weer gaan optreden met zowel hevige buien als lange periodes van droogte. Het is bij uitstek de expertise van waterschappen om daar goed mee om te gaan. Water Natuurlijk publiceert haar verkiezingsprogramma in de aanloop naar de Waterschapsverkiezingen op 20 maart aanstaande. Om het hoofd te kunnen aan de problemen die klimaatverandering veroorzaakt is het volgens Water Natuurlijk belangrijk dat het waterschap de regie neemt. Water moet hét ordende principe voor de inrichting van Nederland worden. Zo vindt Water Natuurlijk dat in steden werk wordt gemaakt van ontstening van pleinen en tuinen, zodat neerslag de kans krijgt in de bodem weg te zakken. Meer groen en waterpartijen in de stad helpen bovendien hittestress te voorkomen.

Maar ook buiten de stad zijn maatregelen hard nodig. Water Natuurlijk wil daar de zogeheten sponswerking versterken. Dat wil zeggen dat het water wordt vastgehouden in plaats van snel afgevoerd. Dat kan onder andere in natte natuurgebieden, maar ook in het agrarisch gebied is het nodig water vast te houden. De landbouw zal zich daaraan moeten aanpassen vindt Water Natuurlijk. Door de sponswerking van het landschap te vergroten kan het Waterschap ook de verdroging van natuurgebieden helpen tegen gaan.

Daarbij wil Water Natuurlijk zich ervoor inzetten dat al dat water zo schoon is dat er overal in gezwommen kan worden en mensen zonder nadenken in iedere sloot, plas of beek kunnen springen. Want laten we niet vergeten om van water en zijn omgeving te genieten. Nederland is gebouwd op en rond water, laten we ons dat bewust zijn en laten we daarvan genieten.

Sponswerking stroomgebieden herstellen

Beter omgaan met perioden met te veel en te weinig water kan volgens Water Natuurlijk via een en dezelfde aanpak; het herstel van de sponswerking in de stroomgebieden en het creëren van ruimte voor water. In perioden met veel neerslag wordt water vastgehouden. Dit kan gebruikt worden in tijden van droogte. Het herstel van de sponswerking kan door gronden in en buiten de stad en de natuurgebieden te gebruiken als sponzen, door het herstellen van natuurlijke grondwaterstanden en water minder snel af te voeren. Water Natuurlijk vindt dit een primair doel en vindt dat bijvoorbeeld de landbouw zich - waar nodig - moet aanpassen. We zoeken naar ruimte voor water in de beekdalen en weteringsystemen. Dit doen we om overlast te voorkomen bij zware buien, maar ook om de basisafvoer te kunnen

minimaliseren en daarmee de verdroging. Water Natuurlijk is van mening dat het waterschap niet alle overlast hoeft weg te nemen; die dient in verhouding te staan tot de schade die veroorzaakt wordt, de negatieve milieuaspecten en de maatschappelijke kosten die ermee gemoeid zijn. Water Natuurlijk is voor een scherpere toepassing van de landelijke normering voor wateroverlast. Door deze maatregelen wordt het waterschap in tijden van droogte minder afhankelijk van toevoer van water uit de randmeren en de Rijn en de IJssel, wat Water Natuurlijk gewenst vindt. De beschikbaarheid van dit water in tijden van droogte is ongewis en de kwaliteit van dit water is meestal slechter dan gebiedseigen water. Het herstel van de sponswerking en het vasthouden van water bovenstrooms vermindert de overlast in veel steden die vaak benedenstrooms zijn gelegen. Water Natuurlijk is vóór deze bronmaatregelen. Om deze sponswerking goed vorm te geven, vindt Water Natuurlijk het logisch dat het waterschap actief zijn rol op zich neemt van grondwaterbeheerder. Deze stroomgebiedsaanpak wil Water Natuurlijk bovendien op zo'n manier uitgevoerd hebben dat niet alleen verdroging wordt tegengegaan en water wordt vastgehouden, maar dat ook meteen de ecologische kwaliteit en waterkwaliteit verbeterd worden en hittestress tegengaan.

Klimaat

In het akkoord van Parijs is vastgesteld dat het klimaat verandert. Geconstateerd is dat wanneer de klimaatverandering leidt tot meer dan 1,5 graden temperatuurstijging dit serieuze consequenties heeft voor het leven van de mens op aard. Nederland is als delta gebouwd op en rond water. Dat geeft onzekerheden en die kunnen we alleen de baas, als de basis goed is, als het beheer van het water goed is en blijft en als er gewerkt blijft worden. Water Natuurlijk wil dat het waterschap hierin de regie neemt en zich hiervoor omvormt richting klimaatschap. En als klimaatschap in het gebied van Vallei en Veluwe actief blijft werken aan het beperken van klimaatverandering en het minimaliseren van de gevolgen. Deze gevolgen zullen grofweg bestaan uit perioden met te veel, te weinig water en hittestress.

Graag reactie op onze verkiezingsprogramma's!

Water Natuurlijk is een bijzondere waterschapspartij. Wat ons bindt is passie voor duurzaamheid, natuur, landschap en recreatie in en om het water. Maar meer nog dan dat alleen. Ons bindt ook het besef van urgentie, dat de problemen waarvoor we gesteld zijn, zoals klimaatverandering, een andere aanpak vragen dan voorheen.

Wij zijn daarmee een landelijke vereniging voor en door inwoners, in 2008 opgericht door groene organisaties, waaronder Natuurmonumenten, De 12 Landschappen, de provinciale natuur en milieufederaties, de Vogelbescherming en IVN. Groen Links, D66 en lokale groene partijen steunen ons. Zij doen zelf niet aan de waterschapsverkiezingen mee, en adviseren hun kiezers om op Water Natuurlijk te stemmen. Daar zijn we heel blij mee! Sinds 2008 behoort Water Natuurlijk in de waterschappen Vallei en Veluwe, Rivierenland en Rijn en IJssel tot de grootste fracties in het Algemeen Bestuur. In alle drie de waterschappen leveren we ook een vertegenwoordiger in het Dagelijks Bestuur. We hebben onze groene stem goed kunnen laten doorklinken in het waterschap. Dat onze fractieleden veel bestuurlijke ervaring hebben, was en is een groot voordeel.

Dit succes willen we na de verkiezingen van 20 maart 2019 graag voortzetten en uitbouwen, want de waterschapswereld kan en moet nog echt veel groener.

Waar wij voor staan, lees je in onze verkiezingsprogramma's. We zien onze programma's als mooi vertrekpunt voor de nieuwe bestuursperiode. Reacties en aanvullingen zijn zeer welkom!

[Verkiezingsprogramma Water Natuurlijk Vallei en Veluwe](#)

[Verkiezingsprogramma Water Natuurlijk Rivierenland](#)

[Verkiezingsprogramma Water Natuurlijk Rijn en IJssel](#)

Natuurgebieden staan er in 2023 beter voor door de waterkwaliteit, verder op orde te brengen

Vasttrappen maken bij nog aanwezige barrières, zoals op de Berkel.
De loop van beken en rivieren natuurlijker maken.
Natuurvriendelijke oevers aanleggen.
Hogere grondwaterspiegels realiseren.
Zorgen voor voldoende biodiversiteit door inrichting, beheer en onderhoud daar op af te stemmen.

Water Natuurlijk staat voor natuurvriendelijk en duurzaam waterbeheer

Waterschap is bereid op de gronden van de bloesem veldbeiding

Meer groen en water in steden en dorpen om hittestress te bestrijden.
Zorgen voor een kleinere CO2 footprint, in samenwerking met partners.
Ontwikkelen van droogtescenario's om goede besluiten te kunnen nemen voor natuur, cultuur, landbouw en steden.

Wij zijn groen in ons denken en groen in ons handelen

→ Groen

Water Natuurlijk staat voor natuurvriendelijk en duurzaam waterbeheer

Het waterschap is in 2023 energie neutraal

Besparen op energie.
Energie maken uit alternatieve grondstoffen.
Zon, wind en biogas gebruiken als bronnen.
Water beschikbaar stellen voor het winnen van energie zoals aquathermie en waterkracht.
Het vastgoed is energieneutraal en afgekoppeld van het aardgasnet.
Zorgen voor energiezuur onderhoud.

De natuur heeft in 2023 minder last van verdroging

Aanpassen beregeningsbeleid op extreme weersomstandigheden.
Vijf grondwaterputten bij natuurgebieden worden teruggevoerd.

Zo gezond als een vis in het water

→ Gezond

De beste kwaliteit water in samenwerking met ketenpartners

De inrichting van het watersysteem heeft voldoende zuiverend vermogen.
De inrichting van ons watersysteem draagt bij aan een gezonde leefomgeving, waar natuur, landbouw, stedelijke functies en water in goede balans zijn.
Schoon water door met nieuwe technieken in te zetten op het verwijderen van plastic en medicijnresten.
In warme en droge tijden kan waar mogelijk water in de stad worden vernieuwd.

Water Natuurlijk staat voor betere waterkwaliteit

Een veilig waterschap met een natuurlijk karakter

Veilige, bloemrijke dijken die natuurvriendelijk beheerd worden.
Recreatief water wordt veilig gebruikt.
Water krijgt de ruimte.
Bij dijkherstelling maximaal inzetten op innovatie.

Water stroomt van boven naar beneden: go with the flow

→ Genieten

We zorgen ervoor dat u optimaal kunt genieten van ons mooie gebied

Vielen dank voor cultuurhistorische werken die een relatie met water hebben.
We versterken de relatie tussen water en landschap.

We maken water zichtbaar in de stad.
We dragen zorg voor cultureel-historische werken die een relatie met water hebben.
We versterken de relatie tussen water en landschap.

Water Natuurlijk staat voor het genieten van water en natuur

We zorgen ervoor dat u optimaal kunt genieten van ons mooie gebied

Vielen dank voor cultuurhistorische werken die een relatie met water hebben.
We versterken de relatie tussen water en landschap.

We zorgen voor een groene waterveiligheid

Door klimaatverandering moeten we ook rekening houden met extra hoge waterstanden, waardoor de noodzaak om ons te beschermen tegen overstromingen toeneemt. Om waterveiligheid te kunnen garanderen is een ingrijpende dijkverzwaring niet altijd de enige of beste oplossing. We kunnen bijvoorbeeld ook de rivier meer ruimte geven, waardoor een verbetering van de veiligheid gecombineerd kan worden met droogtebestrijding, het vergroten van de landschappelijke kwaliteit, de ontwikkeling van natuur en het scheppen van mogelijkheden voor recreatie.

Gezond, veilig en mooi water

Water Natuurlijk wil dat kinderen en volwassenen in en buiten de stad zonder na te denken in het water durven te springen, in water kunnen zwemmen en met water kunnen spelen. Water Natuurlijk is er voorstander van dat mensen boot-, kano of schaatstochten kunnen maken op het water. We willen actief met gemeenten en provincies nadenken over het optimaliseren van routes en verzorgen van aanmeerplekken door het waterschap. Voor routes die nu openstaan voor gemotoriseerde boten wil Water Natuurlijk samen met provincies, gemeenten en de sector kijken hoe deze gemotoriseerde boten vervangen kunnen worden door meer natuurvriendelijke boten. Met de ontwikkeling van een natuurlijker watersysteem wordt het weer aantrekkelijker om te wandelen en fietsen in beekdalen, langs wateringen en grachten. Dit wil Water Natuurlijk actief bevorderen door routes gericht langs mooie waterplekjes en over schouwpaden te laten gaan. Ook creëert het samen met de visverenigingen plekken om te vissen. Het waterbeheer is overal zichtbaar en kent veel bouwwerken en locaties met kunstzinnige en/of cultuurhistorische waarde.

Denk hierbij aan sluisen en gemalen, de Grebbelinie en aan sprengen en beken. Hiermee kan het verhaal van het vroegere en huidige waterbeheer en andere geschiedkundige wetenswaardigheden worden verteld. Water Natuurlijk wil dat het waterschap eigenaar blijft van deze werken, ze intact houdt en waar nodig herstelt. Maar het waterschap hoeft daarbij niet altijd de gebruiker te zijn. Voor Water Natuurlijk blijft verwondering en leren over buiten, water en natuur belangrijk. We willen organisaties stimuleren en ondersteunen die hiermee bezig zijn. Bijvoorbeeld door het leveren van kennis en informatie van het waterschap. Daarnaast wil Water Natuurlijk gericht onderzoeken hoe alle data en kennis van de waterschappen op educatieve en attractieve manieren beschikbaar kunnen komen voor burgers.

Genieten

Water heeft vele betekenissen. In alle tijden en overal ter wereld wordt water gebruikt voor diverse rituelen en gewoonten en genieten mensen van water. Deze betekenissen en het genieten van water wil Water Natuurlijk ook in het gebied van Vallei en Veluwe aan bewoners en bezoekers bieden.

**Wat ons bindt is
passie voor natuur,
landschap, erfgoed,
milieu, en recreatie in
en om het water.**

We investeren in groen en water in de stad

Ook zetten we in op het beperken van de nadelige effecten van klimaatverandering die nu al voelbaar zijn. De inrichting van onze dorpen en steden kan nog veel klimaatvriendelijker en gezonder: hitte veroorzaakt in de binnensteden immers grote gezondheidsproblemen en heftige buien brengen schade toe aan de wegen en woningen. Water en natuur moeten daarom de ruimte krijgen die ze nodig hebben. Door mee te bewegen met de natuur kunnen we beter omgaan met droogte, hitte, extreme neerslag en bodemdaling. Water Natuurlijk omarmt “water als ordenend principe”. Dat betekent dat water medebepalend is voor de inrichting en herstructurering van gebieden, steden en dorpen.

Biodiversiteit

Water Natuurlijk vindt dat bij een gezond water een passende en gezonde toestand voor waterdieren, -insecten en vissen hoort. Natuurvriendelijke oevers en vistrappen, die hiervoor nodig zijn, blijven door het waterschap aangelegd en beheerd worden. Het beheer van sloten, slootkanten, oevers en natuurvriendelijk oevers wordt natuurvriendelijk opgepakt en leidt tot meer planten, dieren en insecten in het water en op de oever en een kwaliteitsimpuls van het

Natuur

Natuur geeft rust, laat mensen genieten, maar neemt ook water op en gaat hittestress tegen. Met het veranderen van het klimaat, wordt natuur steeds belangrijker. Water Natuurlijk wil deze waarden van natuur beschermen en verder uitbouwen, want we zien dat deze naar de toekomst toe van belang zijn om prettig in Nederland te kunnen blijven leven, wonen, werken, genieten.

landschap. Het hierbij horende onderhoud kan wat Water Natuurlijk betreft ook door burgers en/of agrarische natuurverenigingen worden gedaan. Een gezonde biodiversiteit wordt voor Water Natuurlijk ook bereikt door een natuurlijke inrichting van het stroomgebied en watersysteem. Dit betekent bijvoorbeeld dat bovenlopen en niet noodzakelijke sloten dicht mogen groeien of dichtgegooid mogen worden. Water Natuurlijk wil dan ook dat het waterschap de jaarlijkse schouw herbezieet en klimaatadaptief maakt. Exotische planten, dieren, vissen die niet passen in een natuurlijk en gezond water mogen via een actieve dier- en natuurlijkvriendelijke aanpak verwijderd worden.

Van afvalwater maken we grondstof en energie

Eén van de grootste maatschappelijke opgaven op dit moment is slimmer omgaan met grondstoffen, energie en water. Ons afvalwater kan ons daarbij van grote dienst zijn. Rioolwaterzuiveringsinstallaties zuiveren niet alleen ons water, maar worden ook energie- en grondstoffenleveranciers. Uit het rioolwater kunnen veel nuttige stoffen gehaald worden voor hergebruik, zoals fosfaat en cellulose. De rijke stroom afvalwater wil Water Natuurlijk inzetten als basis voor het produceren van hoogwaardige bouwstoffen. Dat doen we samen met innovatieve ondernemers. Water Natuurlijk omarmt het idee van de circulaire economie: als vorm om naar een samenleving te gaan die water, bodem en omgeving veel minder belast en het welzijn van de mensen zo min mogelijk aantast. Het einddoel van circulaire economie is dat er geen extra grondstoffen aan de aarde worden onttrokken en er geen afval in aarde, water en lucht wordt achtergelaten. Hierdoor verbeteren de leefomstandigheden voor planten, dieren en mensen structureel, waardoor gebieden duurzaam bewoonbaar blijven.

Mondiaal

Water Natuurlijk vindt dat we als waterschappen onze kennis en ervaring ook moeten delen met partners in ontwikkelingslanden. Alleen al omdat de effecten van klimaatverandering wereldwijd zijn en samenwerking en uitwisseling van waterkennis in het belang van ons allemaal is. De waterschappen hebben zoveel kennis en kunde in huis dat ze een grote toegevoegde waarde hebben voor veel landen.

De vervuiler betaalt

De financiële lasten moeten eerlijk worden verdeeld over de ingezetenen, vanuit het principe: de vervuiler en gebruiker betalen. Water Natuurlijk wil dat het waterschap het principe van de vervuiler betaalt consequent gaat aanpakken en erop gaat handhaven. Het ontduiken van milieukosten door afval te dumpen, illegaal te lozen of illegaal water te gebruiken dient streng te worden bestraft. Andersom betekent dit dat bewoners en bedrijven, die minder vervuilen, minder gaan betalen. Dit zorgt ervoor dat beheerders van natuurgebieden, duurzame boeren en bewoners met een groen dak en een groene tuin minder gaan betalen.

Aanpak nieuwe stoffen

De zogenaamde “nieuwe stoffen”, zoals medicijnresten, microplastics en nanodeeltjes in toenemende mate een bedreiging voor planten en dieren in het water, maar ook voor de mens. Rivieren en sloten mogen geen afvoerputje zijn voor chemicaliën en afval. Schoon water hebben we immers hard nodig; om drinkwater uit te maken, voor de productie van voedsel, maar ook om veilig in te kunnen zwemmen en roeien.

Plastic Soup surfer Merijn Tinga:

“Mijn stem gaat 20 maart naar Water Natuurlijk, omdat Water Natuurlijk de plastic vervuiling hoog op de agenda heeft staan!”

Word nú lid van Water Natuurlijk!

Altijd al fraaie laarzenstickers willen hebben voor op je blauwe laarzen? Dan is dit je kans; [word nú lid](#) van Water Natuurlijk!

Word nú lid en ontvang laarzenstickers!

Agenda

Kenniscafé Waterschap in de Achterhoek

Antoinet Helvoirt, heemraad namens Water Natuurlijk bij waterschap Rijn en IJssel, geeft een lezing over het werk van het waterschap in de Achterhoek. [Meer info](#)
Bredevoort, zaterdag 16 februari, 19.30-22.00u

Watercafé Arnhem

Water Natuurlijk organiseert dit watercafé over klimaatverandering. Tzt meer info
Arnhem, donderdag 21 februari, Molenplaats Sonsbeek

Watercafé Binnenveld

Water Natuurlijk organiseert dit watercafé over de natuur in het Binnenveld. Tzt meer info
Bennekom, vrijdag 1 maart

Verkiezingsdebat Groen Gelderland

Op woensdagavond 6 maart organiseert de Gelderse Natuur en Milieufederatie samen met Geldersch Landschap en Kasteelen, Natuurmonumenten, Stichting Landschapsbeheer Gelderland en IVN Natuureducatie het verkiezingsdebat Groen Gelderland. [Meer info en aanmelding](#)
Arnhem, woensdag 6 maart, 19.30-22.00u

Water Natuurlijk-symposium 'Water, drijvende kracht voor duurzame verstedelijking'

Landelijk symposium van Water Natuurlijk, tzt meer info
Amsterdam, zaterdag 9 maart, 14.00-16.30u

Eerlijke Klimaatmars

Op zondag 10 maart organiseren Milieudefensie, de FNV, Greenpeace, DeGoedeZaak en de Woonbond de Eerlijke Klimaatmars in Amsterdam.
zondag 10 maart, Dam Amsterdam, 13.00-16.00u

Watercafé Oosterbeek

Tzt meer info
Oosterbeek, dinsdag 12 maart, filmhuis

Water in Panorama Nederland

Water Natuurlijk organiseert een lunchlezing met Daan Zandbelt over Panorama Nederland, het recente toekomstperspectief van het [College van Rijksadviseurs](#). Tzt meer info
Woensdag 13 maart, Wageningen, 12.30-13.30u

Klimaat- en energiedebat Gelderland

Het Gelders Energieakkoord nodigt je uit voor het Klimaat- en Energiedebat Gelderland. Wie heeft er hart voor ons klimaat en op wie moeten we gaan stemmen?
[Meer info](#)
Zutphen, woensdag 13 maart 2019, 16.00-20.00u

Waterschapsverkiezingen

De volgende waterschapsverkiezingen vinden plaats op 20 maart 2019. Maak gebruik van je stemrecht! [Meer info](#)
Woensdag 20 maart 2019

Dijkwerkersdag

De jaarlijkse dag van het hoogwaterbeschermingsprogramma. Nadere informatie volgt later.
Donderdag 11 april 2019

Natuurlijk Water

Redactie:
Rienk Kuiper

Deze nieuwsbrief automatisch toegestuurd krijgen kan [via deze link](#)

Bijdragen voor deze nieuwsbrief (ook van niet-leden van Water Natuurlijk) zijn van harte welkom!

Contact:
WaterNatuurlijkMN@gmail.com

Komt de nieuwsbrief in je spambox terecht? Neem dan ons mailadres WaterNatuurlijkMN@gmail.com op in je adressenlijst.

Steun Water Natuurlijk!
Doe mee en [word lid!](#)

